

دیدگاه

شماره: ۱۰۵۹

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۳۰

موضوع: جهش بخش صنعت از طریق اتکاء به صنایع ساخت پایه - علم محور

توضیح اجمالی:

۲۴ کد آیسیک دو رقمی بخش صنعت را می توان در دو دسته کلی و چهار زیرگروه شامل صنایع منبع پایه (کشاورزی پایه و معدن پایه) و ساخت پایه (علم محور و سایر) طبقه بندی کرد. صنایع مذکور با جزییات جدول پیوست به شرح ذیل است:

- صنایع منبع پایه - کشاورزی پایه شامل نه فعالیت (غذایی، آشامیدنی، توتون و تنباکو، منسوجات، پوشاک، چرم، چوب، کاغذ و چاپ)؛
- صنایع منبع پایه - معدن پایه شامل چهار فعالیت (کک، مواد شیمیایی، معدنی غیرفلزی و فلزات پایه)؛
- صنایع ساخت پایه - علم محور شامل چهار فعالیت (داروها، رایانه، تجهیزات حمل و نقل و تعمیر و نصب ماشین آلات)؛
- صنایع ساخت پایه - سایر نیز شامل هفت فعالیت (لاستیکی و پلاستیکی، فلزی، تجهیزات برقی، ماشین آلات طبقه بندی نشده، وسایل نقلیه، مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر).

تحلیلی بر شاخص های عملکردی صنایع طبق جدول (۱) نشان می دهد بار اصلی صنعت کشور بر دوش صنایع معدن پایه است بطوریکه بالاترین سهم از ارزش افزوده (حدود ۴۵ درصد) و بالاترین سهم از صادرات غیرنفتی (حدود ۷۰ درصد) را دارا هستند؛ همچنین بالاترین درجه اتکاء به بازارهای صادراتی و همچنین کمترین وابستگی وارداتی را نیز دارند. صنایع کشاورزی پایه اگرچه توان خلق ارزش افزوده مناسبی دارند ولی درجه اتکا آنها به بازارهای صادراتی محدود و وابستگی وارداتی بالایی دارند. صنایع ساخت پایه - علم محور اگرچه سهم نسبتاً پایینی در ارزش افزوده دارند ولی توان خلق ارزش افزوده بسیار بالایی دارند؛ این صنایع در ایران سهم پایینی در صادرات غیرنفتی دارند و در مقابل سهم وارداتشان از ارزش نهاده بسیار بالاست.

جدول (۱): شاخص های عملکردی صنایع به تفکیک منبع پایه و ساخت پایه (طی دوره ۱۴۰۰-۱۳۸۱)

واردات از ارزش نهاده	درجه اتکا به بازارهای صادراتی	سهم از صادرات غیرنفتی	توان خلق ارزش افزوده	سهم از ارزش افزوده (درصد)	گروه صنعت	
۲۳	۸	۱۸.۲	۴۰	۱۳.۶	کشاورزی پایه	منبع پایه
۹	۱۶	۷۰.۹	۳۳	۴۵.۶	معدن پایه	منبع پایه
۲۸	۲	۱.۴	۴۸	۱۷.۲	علم محور	ساخت پایه
۱۹	۴	۹.۵	۳۴	۲۳.۷	سایر	ساخت پایه

منبع: طبقه بندی براساس پژوهش حاضر.

نکات کلیدی:

۱. صنایع ساخت پایه - علم محور ظرفیت بالایی در خلق ارزش افزوده دارند فلذا تمرکز بر این صنایع زمینه خلق ارزش افزوده و ثروت آفرینی را فراهم خواهد ساخت. ضمن اینکه بدلیل وابستگی بالای این صنایع به واردات؛ امکان کاهش ارزبری برای اقتصاد کشور را بدنبال دارد. سه دسته صنایع در این حوزه قابل دسته بندی است:
 - صنایع متکی بر دانش تحلیلی (Analytical) مانند دارو، مدارهای الکتریکی و ...
 - صنایع متکی بر دانش نمادین و طراحی (Symbolic) مانند طراحی نرم افزار، طراحی جواهر آلات و ...
 - صنایع متکی بر دانش ترکیبی (Synthetic) مانند ابزار و تجهیزات مکانیکی، خودرو و ...
۲. براین اساس تمرکز بر صنایع موردنظر در سه دسته واسطه ای، سرمایه ای و مصرفی پیشنهاد می شود:
 - صنایع واسطه ای: اجزا و قطعات الکترونیکی مانند انواع مولد و موتور برقی، دینام، ترانسفورماتور؛ تخته مدار و قطعات الکترونیکی، باتری و انباره و انواع سیم و کابل مشتمل بر کابل های فیبر نوری.
 - صنایع سرمایه ای: تجهیزات مخابراتی، تجهیزات پزشکی، ابزارهای اپتیکی و اندازه گیری دقیق، اجزا و تجهیزات مکانیکی (ماشین آلات صنایع غذایی، ماشین آلات کشاورزی، ماشین آلات معدنی)
 - صنایع مصرفی: دارو و فرآورده های دارویی و شیمیایی، انواع پوشاکم و کیف و کفش

دیدگاه

جدول پیوست: طبقه‌بندی کدهای آیسیک دورقمی به تفکیک منبع پایه و ساخت پایه

کد آیسیک (۲ رقمی)	فعالیت	گروه صنعت		
۱۰	تولید فرآورده‌های غذایی	کشاورزی پایه	صنایع منبع پایه	
۱۱	تولید انواع آشامیدنی‌ها	کشاورزی پایه		
۱۲	تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو	کشاورزی پایه		
۱۳	تولید منسوجات	کشاورزی پایه		
۱۴	تولید پوشاک	کشاورزی پایه		
۱۵	تولید چرم و فرآورده‌های وابسته	کشاورزی پایه		
۱۶	تولید چوب و فرآورده‌های چوب و چوب پنبه بجز مبلمان	کشاورزی پایه		
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی	کشاورزی پایه		
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده	کشاورزی پایه		
۱۹	تولید کک و فرآورده‌های حاصل از بالایش نفت	معدن پایه		
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی	معدن پایه		
۲۳	تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیر فلزی	معدن پایه		
۲۴	تولید فلزات پایه	معدن پایه		
۲۱	تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی	ساخت پایه-علم محور		صنایع ساخت پایه
۲۶	ساخت محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری	ساخت پایه-علم محور		
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل	ساخت پایه-علم محور		
۳۳	تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات	ساخت پایه-علم محور		
۲۲	تولید فرآورده‌های لاستیکی و پلاستیکی	ساخت پایه-سایر		
۲۵	تولید محصولات فلزی ساخته شده بجز ماشین‌آلات و تجهیزات	ساخت پایه-سایر		
۲۷	تولید تجهیزات برقی	ساخت پایه-سایر		
۲۸	تولید ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	ساخت پایه-سایر		
۲۹	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	ساخت پایه-سایر		
۳۱	تولید مبلمان	ساخت پایه-سایر		
۳۲	تولید سایر مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	ساخت پایه-سایر		

منبع: طبقه‌بندی براساس پژوهش حاضر.